

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

1. Phần mở đầu

Họ và tên NCS : Trịnh Văn Thảo

Tên luận án: Tác động của Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU đến hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam.

Chuyên ngành: Kinh doanh Thương mại

Mã số: 9.34.01.21

Người hướng dẫn khoa học:

+ Hướng dẫn 1: PGS, TS. Nguyễn Văn Lịch

+ Hướng dẫn 2: TS. Nguyễn Trường Giang

Cơ sở đào tạo: Viện Nghiên cứu Chiến lược, Chính sách Công Thương

2. Phần nội dung

2.1. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu

Mục tiêu nghiên cứu tổng quát là làm rõ những cơ sở khoa học về cả khía cạnh lý luận, thực tiễn cho việc đánh giá tác động và đề xuất các giải pháp để tận dụng các tác động tích cực, hạn chế các tác động không tích cực của EVFTA đến hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường EU, từ đó đẩy mạnh xuất khẩu nông sản.

Xuất phát từ mục tiêu nói trên, nhiệm vụ nghiên cứu là:

- Thứ nhất, hệ thống hóa các vấn đề lý luận có liên quan đến tác động của hiệp định thương mại tự do đến hàng nông sản xuất khẩu của một quốc gia.

- Thứ hai, đánh giá tác động của EVFTA đến hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam, cụ thể là: cà phê, rau quả và gạo.

- Thứ ba, đề xuất các giải pháp nhằm phát huy những tác động tích cực và hạn chế những tác động không tích cực từ EVFTA đến mặt hàng nông sản vào thị trường EU từ nay đến năm 2030.

2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- *Đối tượng nghiên cứu*: là những vấn đề lý luận và thực tiễn về tác động của hiệp định thương mại tự do Việt Nam - EU đến hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường EU.

- *Phạm vi nghiên cứu*:

+ Về không gian: Xuất khẩu mặt hàng nông sản của Việt Nam sang thị trường EU. Xem xét thị trường EU như một khối thị trường chung thống nhất, không đi sâu phân tích với từng thị trường quốc gia trong khối

+ Về thời gian: Đối với phân tích thực trạng, các dữ liệu thứ cấp được thu thập trong giai đoạn 2015- 2021; các dữ liệu sơ cấp được thu thập & điều tra trong giai đoạn 2021 - 2022. Trong đó, so sánh giữa hai giai đoạn trước khi hiệp định có hiệu lực (2016-7/2020) và giai đoạn sau khi hiệp định có hiệu lực (8/2020 - 8/2022). Đề xuất, kiến nghị giải pháp đến năm 2030.

+ Về nội dung: Luận án tập trung đánh giá tác động của EVFTA đến 03 mặt hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam là gạo, cà phê và rau quả để từ đó nhận diện ra cơ hội và thách thức.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Trong phạm vi nghiên cứu luận án sử dụng đồng thời cả hai hình thức nghiên cứu bao gồm: nghiên cứu tại bàn (**thu thập và phân tích dữ liệu thứ cấp**) và nghiên cứu tại hiện trường (**thu thập và phân tích dữ liệu sơ cấp**) với mục đích đảm bảo tính khách quan.

Dữ liệu thứ cấp, thu thập các dữ liệu liên quan đến hiệp định thương mại tự do, tự do hoá thương mại, lý thuyết về marketing mặt hàng nông sản xuất khẩu; tình hình quan hệ thương mại Việt Nam – EU nói chung và thực trạng sản xuất, xuất khẩu các mặt hàng nông sản của Việt Nam sang thị trường EU trong giai đoạn trước và sau khi EVFTA có hiệu lực.

Dữ liệu sơ cấp, được thu thập thông qua sự kết hợp từ 2 phương pháp: phương pháp phương pháp điều tra xã hội học bằng bảng câu hỏi, phương pháp nghiên cứu tình huống. Trong đó, phương pháp điều tra bằng bảng câu hỏi được thực hiện thông qua điều tra 56 doanh nghiệp thu mua, chế biến nông sản và 50 doanh nghiệp xuất khẩu nông sản. Phương pháp nghiên cứu tình huống được thực hiện dựa trên việc phân tích về tác động của EVFTA đến mặt hàng vải thiều và gạo Jassmine 85 của Việt Nam

Những đóng góp chính của luận án, đó là:

- Về lý luận, luận án đã góp phần tổng hợp và hệ thống hoá cơ sở lý luận về tác động của hiệp định thương mại tự do đến hàng nông sản xuất khẩu của một quốc gia. Trong đó, hệ thống cơ sở lý luận của luận án được tổng hợp từ (i) lý thuyết về tự do hoá thương mại và hiệp định thương mại tự do; (ii) lý thuyết marketing về mặt hàng nông sản xuất khẩu và chuỗi cung ứng mặt hàng nông sản xuất khẩu. Luận án đã chỉ ra, tự do hoá thương mại và việc thực thi các hiệp định thương mại tự do là cơ hội thuận lợi (điều kiện cần) để hàng hoá nói chung và mặt hàng nông sản xuất khẩu nói riêng có những lợi thế tại thị trường quốc gia nhập khẩu, tuy nhiên, để có thể khai thác được những cơ hội do hiệp định thương mại tự do mang lại, các mặt hàng nông sản xuất khẩu cần phải thoả mãn được yêu cầu cụ thể của thị trường (điều kiện đủ), các mặt hàng nông sản phải cung ứng được giá trị gia tăng cho thị trường, khách hàng.

- Về thực tiễn, luận án góp phần mô tả khái quát thực trạng sản xuất và xuất khẩu các mặt hàng nông sản của Việt Nam sang thị trường EU trong bối cảnh trước và sau khi hiệp định thương mại tự do Việt Nam - EU được thực thi. Luận án đã phân tích, đánh giá đa chiều về tác động của hiệp định thương mại tự do Việt Nam - EU đến mặt hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam, trong đó, đi sâu nghiên cứu chi tiết vào 3 mặt hàng là gạo, cà phê và rau quả. Trên cơ sở đó, đề xuất các nhóm giải pháp có cơ sở khoa học nhằm tăng cường khả năng khai

thác các cơ hội do hiệp định thương mại tự do Việt Nam - EU mang lại đối với hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam..

Kết quả của nghiên cứu này có ý nghĩa đối với các cơ quan quản lý Nhà nước, các doanh nghiệp xuất khẩu nông sản, doanh nghiệp thu mua, chế biến nông sản và các cơ sở đào tạo để thúc đẩy sự phát triển phát triển kinh tế của Việt Nam trong bối cảnh mới./.

Hà Nội, ngày 20 tháng 02 năm 2023

Đại diện tập thể người hướng dẫn khoa học

Nghiên cứu sinh

PGS, TS. Nguyễn Văn Lịch

Trịnh Văn Thảo